

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSPARK İSTANBUL OTOYOL İŞLETMELERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	5
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	7
7. DENETİM BULGULARI	8
8. EKLER	46

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: İştirakler Tablosu	3
Tablo 3: Faiz İşletilmemiş Temerrütlü Alacaklar	19
Tablo 4: Hukuki Süreci Başlatılmayan Bazı Alacaklar	24
Tablo 5: İşe İade Davası Sonucu Ödenen Tutarlar	29
Tablo 6: Üst Limiti Aşan Alım	37
Tablo 7: Ecrimisil Ödenen Otoparklar	44

KISALTMALAR

İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İSPARK AŞ	İstanbul Otopark İşletmeciliği Anonim Şirketi
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TL	Türk Lirası
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları
VUK	Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması
2. Personelden Yapılan İcra Kesintilerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi
3. Avans Hesabının Hatalı Kullanılması
4. İcra Takibindeki Alacaklar İçin Yapılan Giderlerin Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında Görünmemesi
5. Şüpheli Ticari Alacaklar İçin Karşılık Ayrılmaması
6. Tahsil Edilen Otopark Bedellerin Hatalı Muhasebeleştirilmesi
7. Şirket Aleyhine Açılan Davalara İlişkin Olarak Gider Karşılığı Ayrılmaması
8. Otoparklar İçin Yapılan Giderlerin Yanlış Hesapta İzlenmesi
9. Vadesi Geçmiş Alacaklar İçin Tahakkuk Ettirilen Faiz Alacağının Yanlış Hesapta Muhasebeleştirilmesi
10. Envanter İşlemlerinin Sağlıklı Yapılmaması ve Demirbaşlar Hesabının Güvenilir Bilgi Sunmaması
11. Geriye Dönük Yevmiye Kaydı Yapılması
12. Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

B. Diğer Bulgular

1. İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması
2. Şirket Tarafından Ödenen Tazminatların İlgililerine Rücu Edilmemesi
3. Vadesi Geçen Şirket Alacakları İçin Hukuki Sürecin Başlatılmaması
4. İşletmesi Şirkete Devredilen Otoparkın Gelir Paylaşımı Yoluyla Üçüncü Kişiye İşlettirilmesi
5. Şirketin Sunduğu Otopark Hizmetinden Şirket Personelinin Ücretsiz Yararlanması

6. İş Sözleşmelerinin Usulüne Uygun Olarak Feshedilmemesi Nedeniyle Şirketin Mali Külfete Katlanması
7. Şirketle Hizmet Akdi Bulunmayan Kişinin Temsilci Olarak Atanması
8. Yönetim Kurulu Tarafından Verilmiş Yetki Bulunmamasına Rağmen Fiyat Tarife Komisyonu Kararı ile Kampanya ve İndirim Yapılması
9. Yönetici Kadrolarına Lisans Mezunu Olmayan Kişilerin Atanması
10. Hizmet Alımı Sözleşmesi Kapsamında Ücretsiz Park Hizmeti Sunulması
11. Doğrudan Temin Üst Limitinin Aşılması
12. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
13. Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşlanması
14. Atama İşlemlerinde Belge Kontrol Görevinin Yerine Getirilmemesi
15. Belediye Meclis Kararına Aykırı Olarak Ücretsiz Park Hizmeti Sunulması
16. Bazı Otoparkların Ruhsatsız İşletilmesi ve Park Eden Araçlar İçin Hasara Karşı Sigorta Yaptırılmaması
17. Bazı Otoparkların Hukuki Tasarruf Yetkisi Olmaksızın İşletilmesi ve Bu Yerler İçin Ecrimisil Ödenmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İstanbul Otopark İşletmeleri Ticaret Anonim Şirketi (İSPARK AŞ), İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından, 1580 sayılı Belediye Kanunu (mülga), 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun (mülga) ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (mülga) hükümlerine göre 1977 yılında Kartal Halk Ekmek Kartal Yöresi Un ve Un Mamulleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi unvanıyla kurulmuş olup 11.10.2005 tarihinde yeni ticaret unvanı olan İSPARK İstanbul Otopark İşletmeleri Ticaret Anonim Şirketi olarak ticaret siciline tescil edilmiştir.

İSPARK AŞ'nin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup yurt içinde ve yurt dışında gerek ticari gerek kamu yararı maksadı ile tasarrufu altındaki veya tahsis edilen gayrimenkuller üzerinde her türlü açık, kapalı, yeraltı ve yer üstü otopark, katlı otopark, yed-i emin otopark, deniz taşıtları bağlama iskeleleri, yüzer park sistemleri, hava araçları parkı, hava taşımacılığı park sistemleri inşaatı yapma, yaptıрма, taahhüdünde bulunma, işletme, işletirme, kiralama, kiraya verme veya satın alma Şirketin faaliyet alanında yer almaktadır.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin yapılması için Türkiye sınırları içinde taşınmaz tasarruf ve bunların üzerinde ayni hak tesis edebileceği gibi bunları alıp satabilir, kira ile işletebilir veya kiraya verebilir.

İSPARK AŞ, kamu ve özel hukuka tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini ise temel olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine gerçek ve tüzel kişiler seçilebilir. Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişi de tüzel kişiyle birlikte tescil ve ilan olunmaktadır. Tüzel kişi adına sadece bu tescil edilmiş gerçek kişi toplantılara katılıp oy

kullanabilmektedir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörülmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan yönetim kurulu, ortakları temsilen 19 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 18.03.2024 tarihli Genel Kurul kararı ile seçilmişlerdir.

Şirketin idari birimleri; Genel Müdürlük, 1 Genel Müdür Yardımcılığı, 1 İşletmeler Grup Müdürlüğü, 14 Müdürlük, 29 Şeflik ve Hukuk Müşavirliğinden oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2024 tarihi itibarıyla 1.950'dir. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

İSPARK İstanbul Otopark İşletmeleri Tic. AŞ'nin nominal sermaye tutarı 19.850.000,00 Türk Lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

Şirketin 2024 yılı dönem sonu itibarıyla aktif toplamı 1.203.936.403,01 TL, net satışları 3.340.218.680,00 TL olup, dönem net kârı 6.105.024,47 TL'dir. Dönem net kârının önemli bir kısmı olağan faaliyetlerden oluşmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, şirketin 15,01 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2024 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı Soyadı/Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Halk Ekmek AŞ	13.743.974,38	69,24
İBB	2.979.901,85	15,01
Belbim AŞ	1.191.000,00	6,00
İstaç İstanbul Çevre Yön. San. ve Tic. AŞ	992.500,00	5,00
İston AŞ	800.607,34	4,03
Marmara ve Boğazlar Belediyeler Birliği	75.858,76	0,38
Gebze Belediyesi	28.119,51	0,14
Darıca Belediyesi	28.119,51	0,14
Kartal Belediyesi	8.266,33	0,04
Diğer Küçük Ortaklar	1.652,32	0,01
Toplam	19.850.000,00	100

İSPARK İstanbul Otopark İşletmeleri Tic. AŞ'nin aşağıdaki tabloda yer alan iştirakleri bulunmaktadır.

Tablo 2: İştirakler Tablosu

İştirakin Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İstanbul Spor Etkinlikleri ve İşletmeciliği Ticaret AŞ	60.506,37	0,006400%
İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret AŞ	2.116,09	0,000218%
Metro İstanbul Sanayi ve Ticaret AŞ	1.942.348,95	0,031447%

Şirketin amacı, Şirket yurt içinde ve yurt dışında gerek ticari gerek kamu yararı maksadı ile tasarrufu altındaki veya tahsis edilen gayrimenkuller üzerinde her türlü açık, kapalı, yeraltı ve yer üstü otopark, katlı otopark inşaatı yapmak/yaptırmak, kiralamak/kiraya vermek, işletmek/işlettirmek olması sebebiyle şirketin ana gelirleri otopark faaliyetleri gelirleridir. Bunun yanında marina tekne bağlama gelirleri de şirketin önemli gelir kalemleridir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret

Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörölmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlölüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak, gerçeğı dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğı uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 88'inci ve Geçici 1'inci maddeleri uyarınca tâbi oldukları kanunlar gereğı defter tutmakla yükümlü olan gerçek veya tüzel kişi tacirler, münferit veya konsolide finansal tablolarını Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) uygun olarak hazırlamaları gerekmektedir. Ayrıca aynı maddelerde Kurumun değişik işletme büyüklükleri ve sektörler için özel standartlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kılındığı belirtilmiştir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olacak işletmeleri belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. 01.01.2024 ve sonrasında başlayan hesap dönemlerinde uygulanmak üzere yürürlüğe giren Bağımsız Denetime Tabi Şirketlerin Belirlenmesine Dair Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin 05.04.2024 tarih ve 8313 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin ölçütler belirlenmiştir. İSPARK AŞ bu kapsamda bağımsız denetime tabidir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu 2014 yılında TFRS uygulama kapsamını bağımsız denetim kapsamından ayırıştırarak Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) uygulama kapsamını genel olarak kamu yararını ilgilendiren kuruluşlarla sınırlandırmıştır. Bunun yanı sıra, bu kuruluşların dışında kalan işletmelerin de isteğı bağlı olarak TFRS uygulamalarına izin verilmiştir.

Şirket, bağımsız denetime tabi olup TFRS'de öngörölen finansal tabloları (Finansal

Durum Tablosu, Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Öz kaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu/Kâr-Zarar tablosu
- Envanter defteri

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şirket, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na ve ayrıca Kanun'a dayanılarak hazırlanan ikincil mevzuat düzenlemelerine tabi olmadığından, Şirket'te bu Kanun'un tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi bulunmamaktadır.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş olup bu Kanun hükümleri doğrultusunda iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir. Bilindiği üzere, İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrol sistemi; Şirket yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; işletmenin amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan bir sistemdir. Bu amaçla, iç kontrol sistemi söz konusu hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından tehdit oluşturan faaliyet risklerinin de ortaya konulmasını sağlayacak şekilde tasarlanır ve uygulanır.

6102 sayılı Kanun'un "Görev dağılımı" başlıklı 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında "Yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir." hükmü bulunmaktadır. Ancak, Şirkette söz konusu düzenlemede belirtilen mahiyette bir komisyon kurulmamıştır.

Şirkette, kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumlulukların açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirildiği, iş akış süreçlerinin belirlendiği, yetki devirleri ve sınırlarının belirlendiği, görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesinin dikkate alındığı, insan kaynakları politikasının belirlendiği, ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapıldığı, kurumsal risklerin belirlenmesinin ve değerlendirmesinin gerçekleştirildiği görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Otopark İşletmeleri Ticaret Anonim Şirketi (İSPARK AŞ) 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve Şirket tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Şirket uhdesinde istihdam edilen işçiler için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı görülmüştür.

1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin "V-Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" bölümünde yer alan "Hesap planı açıklamaları" başlıklı (C) bendinde; hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarlarının ilgili gider hesaplarına borç, 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirileceği; izleyen dönemde ödenmesi öngörülen kıdem tazminatı karşılık tutarlarının 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına borç, 372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Anılan Tebliğ'in "I-Muhasebenin Temel Kavramları" başlıklı bölümünde ihtiyatlılık kavramının muhasebe işlemlerinde temkinli olunmasını ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin göz önünde bulundurulmasını ifade ettiği belirtilerek ihtiyatlılık ilkesi gereğince işletmelerin muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayıracakları ifade edilmiştir.

Tebliğ'in aynı bölümünde tanımlanan dönemsellik kavramının; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasını ifade ettiği belirtilerek, ilke gereğince, gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirileceği, hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Şirket işçileri için ayrılması gereken kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmadığı ve 372 veya 472 Kıdem Tazminatı Karşılığı hesaplarında izlenmediği tespit edilmiştir. Karşılık ayrılmaması sonucunda Şirketin muhtemel

yükümlülükleri ilgili dönemde giderleştirilmemiş olup, mali tablolarda olması gerekenden az görünmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle; Vergi Usul Kanunu (VUK) kapsamında ve Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) kapsamında olmak üzere iki set mali tablo hazırlandığı, kıdem tazminatı karşılığının söz konusu mali tablolardan TMS kapsamında hazırlanan sette yer aldığı, VUK kapsamında hazırlanan mali tablolarda ise kıdem tazminatı karşılığının vergisel açıdan gider yazılabilmemesinin mümkün olmaması nedeniyle kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı belirtilmiştir.

Ancak kıdem tazminatı karşılığının vergisel açıdan gider kabul edilmemesi, ilgili tutarın muhasebeleştirilmemesi yönünde hüküm doğurmamakta olup kıdem tazminatı karşılığı ayrılmasının ve ilgili hesaplarda izlenmesinin, mali tabloların doğru bilgi sunması ve ileride ödenmesi muhtemel yükümlülüklerinin takip edilebilmesi açısından gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Personelden Yapılan İcra Kesintilerinin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Şirket personelinden yapılan icra kesintilerinin 369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler Hesabında takip edilmediği tespit edilmiştir.

26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 Sıra No’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği’nin “Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları” başlıklı (c) bendinde; işletmenin sorumlu veya mükellef sıfatıyla, ödeyeceği vergi, resim, harç, kesinti, sigorta primi, sendika aidatları, icra taksitleri ve benzeri borçlarının izlendiği 36 Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler hesap grubunda yer alan diğer hesapların kapsamına girmeyen yükümlülüklerin 369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler hesabında izleneceği, herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş ve en çok bir yıl içinde ödenmesi düşünülen borçların kaydedildiği 33 Diğer Borçlar hesap grubunda yer alan diğer hesapların kapsamına girmeyen borçların ise 339 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabında (2 Seri No’lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile 336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı olarak düzeltilmiştir) izleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde Şirketin bir borç mahiyetinde olmayan personelden yapılan icra kesintilerini 369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler Hesabı yerine 336 Diğer Çeşitli Borçlar Hesabında takip ettiği görülmüştür.

Yukarıdaki açıklanan mevzuat hükümlerine göre ilgili icra dairelerine gönderilecek olan icra kesintilerinin takibi için 369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler Hesabının kullanılması gerekmektedir.

BULGU 3: Avans Hesabının Hatalı Kullanılması

Şirket mali tablolarının incelenmesi neticesinde, 195 İş Avansları Hesabının personel bazında alacak kalanı verdiği görülmüştür.

26.12.1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan, 1 Sıra No’lu Muhasebe Sistemi Genel Tebliği’ne göre; 195 İş Avansları Hesabı, işletme adına mal ve hizmet satın alacak, işletme adına bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen iş avanslarının izlemek için kullanılmakta avans verildiğinde bu hesaba borç; avans alanın ibraz ettiği harcama veya ödeme belgelerine dayanılarak ilgili hesapların borcu karşılığında da bu hesaba alacak kaydı yapılmaktadır. 335 Personele Borçlar Hesabı da işletmenin personeline olan çeşitli borçlarının izlenmesi için kullanılmaktadır.

Yukarda açıklanan mevzuat hükümlerine göre işletme adına gider yapmak üzere personele verilen avansların izlenmesi için kullanılan 195 İş Avansları Hesabı borç karakterli bir hesaptır ve alacak kalanı vermemesi gerekmektedir.

Şirketin muhasebe kayıtlarının incelenmesi neticesinde, personele herhangi bir avans verilmeden personelin işletme adına yaptığı harcama tutarlarının 195 İş Avansları Hesabının alacağına kaydedilmesi ve personelin verilen avans tutarından daha fazla harcama yapması durumunda tüm harcamaların 195 İş Avansları Hesabının alacağına kaydedilmesi nedeniyle ilgili hesabın personel bazında alacak kalanı verdiği görülmüştür.

195 İş Avansları Hesabının sadece işletme adına gider yapmak üzere avans verilmesi durumunda hesabın borcuna kayıt yapılmak suretiyle kullanılması ve personelin verilen avans tutarından daha fazla harcama yapması durumunda fazla tutarın 335 Personele Borçlar Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: İcra Takibindeki Alacaklar İçin Yapılan Giderlerin Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında Görünmemesi

31.12.2024 tarihli mizanın incelenmesi neticesinde kurum tarafından icra takibi başlatılan alacaklar için yapılan masrafların Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında izlenmediği, gerçekte olan alacak ile kayıtlardaki şüpheli alacakların farklı olduğu tespit edilmiştir.

I Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre; 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabı; ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi birkaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacakları kapsar.

Bir şüpheli alacağın icra takibi yapılması için masraflar yapılması ilgili alacağın tutarını artıracığı için yapılan masraf kadar şüpheli alacak tutarı kaydı yapılmalı ve bunlar için de karşılık ayrılmalıdır.

Yapılan incelemede şüpheli ticari alacakların muhasebe ve hukuk birimindeki tutarlarının eşit olmadığı görülmüştür. İcra takibindeki şüpheli alacakların toplamı 39.501.080,31 TL iken muhasebe kayıtlarındaki toplamı 36.405.870,77 TL olup arada 3.095.209,54 TL'lik fark bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle; icra takibindeki alacakların 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabında takip edilmekte olduğu, ilgili dosyaların infaz ile kapandığında her dosyanın final masraf hesabının detaylandırılarak ilgili hesaba borç kaydı yapıldığı belirtilmiştir. Fakat açıklanan mevzuat kapsamında ilgili dosyaların kapanmasını beklemeden icra takibi masrafları gerçekleştikleri anda 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına kaydedilmeli ve bunlar için karşılık ayrılmalıdır.

Sonuç olarak, söz konusu farkın şüpheli ticari alacak kaydının yapılması ve bunlara ilişkin de karşılık ayrılması gerekmektedir.

BULGU 5: Şüpheli Ticari Alacaklar İçin Karşılık Ayrılmaması

Şirket tarafından şüpheli hale gelen bazı ticari alacaklar için karşılık ayrılmadığı tespit edilmiştir.

1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nin eki Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları'nda;

128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabının, ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacakları kapsadığı,

129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabının; şüpheli ticari alacaklar için ayrılan karşılıkları kapsadığı, hesaplanan karşılık tutarının 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabına alacak, 654 Karşılık Giderleri Hesabına borç olarak kaydedileceği; şüpheli alacağın tahsiline bağlı olarak, tahmin olunan zararın kısmen ya da tamamen gerçekleşmemesi halinde, gerçekleşmeyen kısmın 644 Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabına alacak, 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabına da borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca şüpheli ticari alacaklar; dava ve icra safhasında bulunan alacaklar ile yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan ve dava veya icra takibine konu edilmeyecek kadar düşük meblağlı alaklardan oluşmakta olup tahsili şüpheli hale gelmiş olan alacaklar için ihtiyatlılık ilkesi gereğince karşılık ayrılmalıdır. Alacağın tahsili veya tahsil edilemeyeceğinin kesinleşmesi durumunda ise 128 Şüpheli Ticari Alacaklar Hesabına alacak kaydedilmelidir. Şüpheli hale gelen alacakla ilgili olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca karşılık ayrılması zorunlu olmayıp ihtiyaridir.

Yapılan incelemede, tahsili şüpheli hale gelmiş olan 11.427.447,16 TL şüpheli ticari alacak için karşılık ayrılmadığı tespit edilmiştir. Bu durum 2024 yılı mali tablolarında 129 Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı ve 654 Karşılık Giderleri Hesabının 11.427.447,16 TL eksik görünmesine neden olmuştur.

Sonuç olarak, muhasebenin amacının, finansal tablo kullanıcılarına doğru ve güvenilir bilgi sunmak olduğu ve ihtiyatlılık ilkesinin amacının işletme faaliyetlerinde var olan belirsizlik ve riskler ile ilgili olarak gerekli önlemlerin alınması olduğu göz önünde bulundurulduğunda, şüpheli ticari alacaklar için karşılık ayrılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Tahsil Edilen Otopark Bedellerin Hatalı Muhasebeleştirilmesi

Otopark abonelerinden tahsil edilen bedellerin, daha sonra mahsup edilmek üzere 120 Alıcılar Hesabının alacağına ilk kayıt yapılmak suretiyle muhasebeleştirildiği ve bu nedenle hesabın alıcı bazında ters bakiye verdiği görülmüştür.

1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre;

120 Alıcılar Hesabı, işletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senetsiz alacaklarının izlenmesi için kullanılır. Senetsiz alacağın doğması ile bu hesaba borç, tahsil edilmesi halinde (ödemeler, aktarmalar ve hesaben mahsuplar dahil) alacak kaydedilir.

349 Alınan Diğer Avanslar Hesabı, özel bölümünde tanımlanan avanslar dışında, işletmenin aldığı her türlü kısa vadeli avansların izlendiği hesaptır. Alıcılardan alınan avanslar bu hesabın alacağına, malın teslim edilmesi, hizmetin görülmesi halinde borcuna yazılır.

Yapılan incelemede, otopark aboneliği bulunan kişi ve kurumlarla sözleşmelerin yenilenmesinde gecikmeler olduğu, bu nedenle sözleşmeler tamamlanıncaya kadar geçen sürede bu kişi ve kurumlardan tahsil edilen bedellerin, daha sonra ilgili alıcının alacak hesabından mahsup edilmek üzere, ilk kayıt olarak 120 Alıcılar Hesabının alacağına kaydedildiği, bu durumun 120 Alıcılar Hesabının hesap dönemi içinde alt kodlar ya da alıcı bazında eksi bakiye vermesine yol açtığı, yıl sonunda eksi bakiyede yer alan tutarların 349 hesaba kaydedilmek suretiyle giderildiği tespit edilmiştir.

Ancak, Şirket tarafından tahsil edilen bedeller bu kişi ve kurumların almış olduğu otopark hizmetinin karşılığı olup, alınan bir avans niteliğinde değildir. Söz konusu hizmetin verilmiş olması ile tahakkuk eden alacak için öncelikle tahakkuk kaydı yapılmalı, yapılan tahsilat ise bu tahakkuktan mahsup edilmek suretiyle muhasebeleştirilmelidir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, müşterilerden yıl içerisinde fazla ödeme gönderen, faturası kesilmediği halde ödeme yapanlar olabildiği, yıl sonu bilançosunda avans hesabında gösterilen ilgili bakiyelerin geçici vergi dönemlerinde de avans hesaplarında gösterilerek söz konusu hatanın düzeltileceği ifade edilmişse de, kişi ve kurumlardan otopark alanlarının kullanılması karşılığında tahsil edilen bedeller, söz konusu hizmetten yararlanılmış olması nedeniyle avans niteliğinde olmadığından gelir tahakkuk hesabına kaydedilmelidir.

Bu itibarla, otopark aboneliklerine ilişkin sözleşmelerin sözleşme süresi başlamadan tamamlanması, avans niteliğinde olmayıp alınan hizmetin karşılığı olarak tahsil edilen otopark abonelik bedellerinin, öncelikle alacak tahakkuk kaydı, tahsilinde de bu tahakkuktan mahsup kaydı yapılmak suretiyle muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Şirket Aleyhine Açılan Davalara İlişkin Olarak Gider Karşılığı Ayrılmaması

Şirket aleyhine açılan davaların bulunduğu ve bunlar için Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği çerçevesinde gider karşılığı ayrıldığı tespit edilmiştir.

1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre; kısa vadeli diğer borç ve gider karşılıkları 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabında izlenir ve 37 Borç ve Gider Karşılıkları Hesap Grubunun diğer hesapları içinde yer almayan ve önemlilik kavramına göre de ayrı ayrı hesaplarda izlenmesi mümkün olmayan borç ve gider karşılıkları bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde de borç kaydedilir.

Yapılan incelemede, 31.12.2024 tarihi itibarıyla Şirket aleyhine açılmış 17.845.701,21 TL tutarında dava bulunduğu ancak bunlar için gider karşılığı kaydı yapılmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle, 213 sayılı VUK kapsamında ve TMS kapsamında mali tablo hazırlandığı, TMS kapsamında hazırlanan mali tablolarıda aleyhe açılan davalar için karşılık ayrıldığı, ancak davaların Şirket lehine sonuçlanması, bazı hallerde ise kısmi kabul/kısmi ret kararı verilmesi sebebi ile tutarların ciddi oranda değişebildiği, bu nedenle VUK yönünden mali tablolara karar kesinleştikten sonra gider olarak yansıtıldığı ifade edilmişse de söz konusu dava karşılıklarının 1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği kapsamında dönemsellik ve ihtiyatlılık kavramları kapsamında ayrılması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Şirkete açılan davalara ilişkin tutarların 379 Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabına kaydedilerek gider karşılığı ayrılması gerekmektedir.

BULGU 8: Otoparklar İçin Yapılan Giderlerin Yanlış Hesapta İzlenmesi

Şirket tarafından işletme hakkının devri ya da kiralama yoluyla işletilen yerler için gerçekleştirilen elektrik alt yapı giderlerinin 264 Özel Maliyetler Hesabı yerine 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında izlendiği görülmüştür.

1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Genel Tebliği'ne göre;

251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için; yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, hark, köprü, tünel, bölme, sarnıç, iskele vb. yapıların izlendiği hesaptır.

264 Özel Maliyetler Hesabı ise, kiralanan gayrimenkullerin geliştirilmesi veya ekonomik değerinin sürekli olarak artırılması amacıyla yapılan giderler ile (normal bakım, onarım ve temizleme giderleri hariç) bu gayrimenkulün kullanılması için yapılıp kira süresinin sonunda mal sahibine bırakılacak olan varlıkların bedellerini kapsar.

Yukarıda yer alan hükümlerden anlaşılacağı üzere şirket tarafından kiralama ya da işletme hakkının devri suretiyle otoparkla hizmetlerinde kullandığı gayrimenkuller için yapmış olduğu giderler 264 Özel Maliyetler Hesabında izlenecektir.

Ancak yapılan incelemede, Şirket tarafından işletme hakkının devri suretiyle işletilmekte olan otoparklar için önceki yıllarda yapılan 12.781.007,42 TL tutarındaki elektrik ve altyapı giderlerinin 264 Özel Maliyetler Hesabı yerine 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabında izlendiği tespit edilmiştir.

Sonuç olarak Şirket tarafından 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına yapılan hatalı kayıt nedeniyle mali tablolar hatalı olmaktadır.

BULGU 9: Vadesi Geçmiş Alacaklar İçin Tahakkuk Ettirilen Faiz Alacağının Yanlış Hesapta Muhasebeleştirilmesi

Şirketin vadesi geçmiş alacakları için tahakkuk ettirilen faiz alacaklarının 642 Faiz Gelirleri Hesabı Yerine 649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabında muhasebeleştirildiği görülmüştür.

1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Genel Tebliği'ne göre;

642 Faiz Gelirleri Hesabı, Her türlü kısa ve uzun vadeli mali yatırımlardan sağlanan faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır.

649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabı ise, 64 Hesap Grubunda yer alan hesapların kapsamına girmeyen diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelir ve kârların izlendiği hesaptır. Bu hesapta kambiyo kârları, menkul kıymet satış kârları ve benzerleri izlenir.

Yukarıda yer alan hükümlerden anlaşılacağı üzere Şirketin vadesi geçmiş alacakları üzerinden hesaplanan faiz, alıcıya verilmiş bir vadeye göre hesaplanan vade farkı olmayıp, temerrüt nedeniyle ortaya çıkan faiz geliri niteliğindedir.

Ancak yapılan incelemede, Şirket tarafından vadesi geçmiş alacaklar için tahakkuk ettirilen temerrüt faizi tutarlarının 642 Faiz Gelirleri Hesabı yerine 649 Diğer Olağan Gelir ve Karlar Hesabında takip edildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine vadesi geçmiş Şirket alacakları üzerinden tahakkuk ettirilen faiz alacakları 642 Faiz Gelirleri Hesabına kaydedilmeye başlanmışsa da, 2024 yılına ilişkin herhangi bir düzeltme yapılmadığından mali tablolar hatalı olmaktadır.

BULGU 10: Envanter İşlemlerinin Sağlıklı Yapılmaması ve Demirbaşlar Hesabının Güvenilir Bilgi Sunmaması

Şirket tarafından demirbaş envanter işlemlerinin tam olarak gerçekleştirilmediği ve 255-Demirbaşlar Hesabının doğru ve güvenilir bilgi sunmadığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun “III – Envanter” başlıklı 66’ncı maddesinde; her tacirin, ticari işletmesinin açılışında varlıkları ile borçlarının değerlerini teker teker belirten bir envanter çıkartacağı belirtilmiş; tacirlerin açılıştan sonra her faaliyet döneminin sonunda da aynı usulle envanter düzenleyeceği ifade edilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun “Envanter çıkarmak” başlıklı 186’ncı maddesinde ise envanter çıkarma; bilanço günündeki mevcutları, alacakları ve borçları saymak, ölçmek, tartmak ve değerlemek suretiyle kesin bir şekilde ve müfredatlı olarak tespiti şeklinde tanımlanmıştır. Kanun’un “Bilanço” başlıklı 192’nci maddesinde ise bilançonun; envanterde gösterilen kıymetlerin tasnifli ve karşılıklı olarak değerleri itibarıyla tertiplenmiş hulasası olduğu belirtilmiştir.

Anılan mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, ticaret şirketleri dahil tüm tacirlerin, faaliyet başlangıcından itibaren faaliyet dönemini esas alarak envanter çalışması yapması, yapılacak çalışma sonucunda düzenlenecek listelerin, varlıkların adet ve değeri hakkında ayrıntılı bilgi sunması gerekmektedir. Ayrıca 213 sayılı Kanun’da yer alan, bilanço ve envantere ilişkin hükümlerden envanter sonuçlarının, dönem içi kayıt ve işlemler de göz önünde bulundurulduğunda, önceki dönem bilanço ve envanter sonuçları ile uyumlu olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, Şirketin envanter kayıtlarında bazı demirbaşların sayı ve niteliklerine ilişkin kesin bilgilerin yer almadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle, Şirketin kuruluşundan bu yana farklı isimlerde kullanılan çok sayıda demirbaş kartı bulunduğu, kart açıklamalarından yola çıkarak ürün bazlı gruplama yapmanın mümkün olmadığı, gruplama yapılabilen demirbaş kartlarının da mali kayıtlarda değiştirilememesinin söz konusu olduğu, 2023 yılında hizmet satın alma yoluyla demirbaş sayımı yapıldığı ifade edilmiştir.

Şirket tarafından demirbaş envanterinin oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılmakta ise de, 2024 yıl sonu itibarıyla demirbaşların nitelikleri ve sayılarına ilişkin sağlıklı envanter oluşturulamaması nedeniyle muhasebe kayıtları ile teyidi yapılamamıştır. Bu nedenle 255 Demirbaşlar Hesabı doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

Sonuç olarak, demirbaş envanter işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve sonuçlarının muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Geriye Dönük Yevmiye Kaydı Yapılması

Şirket yevmiye kayıtlarının muhasebenin temel ilkelerine aykırı olarak geriye dönük olarak değiştirildiği görülmüştür.

19.12.2012 tarihli ve 28502 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Ticari Defterlere İlişkin Tebliğ’in 6’ncı maddesine göre yevmiye defteri; kayda geçirilmesi gereken işlemlerin ilgili belge veya ispata dayanan evraktan çıkarılarak tarih sırasıyla ve madde halinde düzenli olarak yazıldığı defterdir.

Ayrıca Tebliğin 21’inci maddesi gereğince defterlere yazımlar ve diğer gerekli kayıtlar, eksiksiz, doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılır. Defterlerde kayıtlar arasında boşluk bırakılamaz ve satır atlanamaz. Ciltli defterlerde, defter sayfaları ciltten koparılamaz. Tasdikli müteharrik yapraklarda bu yaprakların sırası bozulamaz ve bunlar yırtılamaz. Kayıt edilecek işlemlerin, işin hacmine ve gereğine uygun olarak muhasebenin intizam ve vuzuhunu bozmayacak bir zaman zarfında kaydedilmesi şarttır. Kayıtlar on günden fazla geciktirilemez.

Yine Tebliğin 22’nci maddesine göre; yevmiye defteri maddelerinde yapılan yanlışlar ancak muhasebe kaidelerine göre düzeltilebilir. Bir yazım veya kayıt, önceki içeriği belirlenemeyecek şekilde çizilemez ve değiştirilemez. Kayıt sırasında mı yoksa daha sonra mı yapıldığı anlaşılmayan değiştirmeler yasaktır.

Yapılan incelemede; Şirket'in üçer aylık dönemler itibarıyla yevmiye defterindeki kayıtları güncellediği, bu dönemde yevmiye numarası verdiği ve üç aylık dönem içinde geriye dönük yevmiye kayıtları yaptığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 219'uncu maddesinden bahsedilerek, işlemlerin kayıt zamanının 10 günden fazla geciktirilmemesi gerektiği, kayıtlarını devamlı olarak muhasebe fişleri primanota ve bordro gibi yetkili amirlerin imza ve parafını taşıyan mazbut vesikalara dayanılarak yürüten müesseselerde muamelelerin bunlara işlenmesi deftere işlenmesi hükmünde olduğu, ancak bu kayıtların, muamelelerin esas defterlere 45 günden daha geç intikal ettirilmesine cevaz vermeyeceği, E-defter Uygulama Kılavuzunda ise defterlerin aylık dönemler itibarıyla oluşturulacağı ve 213 sayılı Kanun'un 219'uncu maddesindeki sürelerle uyulması gerektiği hususunun yer aldığı ifade edilmiş ve Şirket muhasebe kayıtlarının oluşturulmasında her iki mevzuat çerçevesinde azami özen gösterildiği belirtilmiştir. Ancak Şirket cevabında yer alan 213 sayılı Kanun'un 219'uncu maddesinde ve E-defter Uygulama Kılavuzunda kayıtların yapılması gereken azami süreler belirlenmiş olup, geriye dönük kayıt yapılmasına cevaz veren hüküm bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri uyarınca geriye dönük yevmiye kaydı yapılmaması gerekmektedir.

BULGU 12: Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi

Şirketin Ticari Alacaklar Hesabında izlediği alacaklarından, süresi içerisinde tahsil edilmeyen tutarlar ile ilgili olarak faiz tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Ticari işlerde faiz" başlıklı 8'inci maddesi uyarınca ticari işlerde sözleşmenin tarafları, gecikme faizi alınmasını ve uygulanacak faiz oranını sözleşmede serbestçe belirleyebilirler.

Şirket ile parklanma hizmetinden yararlanan kullanıcılar arasında akdedilen sözleşmelerin benzer hüküm içeren ilgili maddelerinde; sözleşmede belirtilen parklanma bedellerinin kesin vade ihtiva ettiği ve her ay kesilecek fatura tarihinden itibaren kullanıcıların 40 gün içerisinde Şirkete peşin olarak ödeme yapılacağı ve vadesinde ödenmeyen aylık parklanma bedelleri için ticari temerrüt faizi oranında vade farkı uygulanacağı hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'un 1'inci maddesinde, Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununa göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse ödemelerin yıllık %12 oranı üzerinden yapılacağı, Cumhurbaşkanı'nın, bu oranı aylık olarak belirlemeye, yüzde onuna kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya yetkili olduğu; 2'nci maddesinde, bir miktar paranın ödenmesinde temerrüde düşen borçlunun, sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça, geçmiş günler için 1'inci maddede belirlenen orana göre temerrüt faizi ödemeye mecbur olduğu; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranının, yukarıda açıklanan orandan fazla olması durumunda, arada sözleşme olmasa dahi ticari işlerde temerrüt faizinin bu oran üzerinden istenebileceği belirtilmiştir. Bakanlar Kurulu'nun 2005/9831 sayılı Kararı ile yıllık %9 olarak uygulanmakta olan kanuni faiz oranı, 8485 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı'yla 01.06.2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yıllık %24 olarak belirlenmiştir.

Diğer yandan; tahakkuk esaslı muhasebe sistemi gereği mali işlem ve olayların ortaya çıktıklarında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Bu itibarla, sözleşme hükümlerinin zamanında yerine getirilmemesine bağlı olarak ortaya çıkan ve şirket açısından sözleşmeye bağlı bir alacak haline gelen gecikme faizi tutarlarının muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirketin ticari alacaklarından bazılarının süresinde tahsil edilemediği halde söz konusu alacaklar için gecikme faizi tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

Şirket tarafından süresinde tahsil edilmeyen alacaklar ile ilgili olarak faiz işletilmemesi genel uygulama hatası niteliğinde olup aşağıdaki tabloda örnek temerrütlü alacaklara yer verilmiştir.

Tablo 3: Faiz İşletilmemiş Temerrütlü Alacaklar

Cari Hesap Kodu	Bakiye
120.PARK.0001821	5.414.666,67
120.PARK.0002036	1.016.228,82
120.PARK.0002929	806.390,00
120.PARK.0003090	737.959,20
120.PARK.0002282	573.547,82
120.PARK.0000636	496.800,00
120.PARK.0003086	490.216,32
120.PARK.0000151	484.225,28
120.PARK.0000736	469.327,68

120.PARK.0003103	425.000,00
120.PARK.0002488	315.697,20
120.PARK.0001045	252.598,50
120.PARK.0000096	247.508,16
120.PARK.0003074	240.000,00
120.PARK.0001536	221.500,00
120.PARK.0002187	176.080,00
120.PARK.0002857	171.000,00
120.PARK.0001166	157.500,00
120.KURUM.000026	3.801.565,78
120.KURUM.000023	2.842.156,56
120.KURUM.000003	956.073,08
120.KURUM.000024	953.585,00
120.KURUM.000039	681.720,00
120.KURUM.000028	603.756,31
136.DÇST.0000119	1.153.772,51
136.DÇST.0000098	1.062.824,75
136.DÇST.0000120	571.298,55
136.DÇST.0000128	262.171,78
136.DÇST.0000141	165.329,62
136.DÇST.0000121	158.507,74
136.DÇST.0000054	68.551,66
136.DÇST.0000139	61.865,88

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, vadesi geçen alacakların incelenmesi ve gerekli işlemlerin yapılması amacıyla bir komisyon oluşturulduğu, bu kapsamda 2024 yıl sonu itibarıyla vadesi geçmiş olan 65 adet cari hesap için 915.584,35 TL vade farkı tahakkuk ettirildiği, vadesi geçmiş alacaklar için ilgili komisyon çalışmalarının devam ettiği ifade edilmiştir. Vadesi geçmiş alacakların bir kısmı için 2025 yılında yapılan faiz tahakkuk işleminin 2024 yıl sonu mali tablolarına etkisi bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, Şirket menfaatlerinin korunması ve mevzuata uyumluluğun sağlanmasını teminen süresinde tahsil edilemeyen alacaklar ile ilgili olarak faiz işletilmesi ve gerekli muhasebe kayıtlarının yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İşçilerin Yıllık Fazla Çalışma Saati Sınırının Aşılması

Şirkette istihdam edilen işçilerin bazılarına, 4857 sayılı İş Kanunu'nda azami süre olarak belirtilen yıllık 270 saati aşan sürelerde fazla çalışma yaptırıldığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Fazla çalışma ücreti" başlıklı 41'inci maddesinin sekizinci fıkrasında; fazla çalışma süreleri toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı belirtilmiştir. Aynı Kanun'un "Çalışma süresi" başlıklı 63'üncü maddesinin son fıkrasında; çalışma sürelerine ilişkin uygulama şekillerinin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmiştir.

İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin "Fazla çalışmada sınır" başlıklı 5'inci maddesinde; fazla çalışma sürelerinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı, süre sınırının, işyerlerine veya yürütülen işlere değil, işçilerin şahıslarına ilişkin olduğu belirtilmiştir.

Ayrıca Şirket Yönetim Kurulu Kararıyla çıkartılan İnsan Kaynakları Yönetmeliğinin eki olan mali haklar ve tahsisler tablosunda; ihtiyaç halinde isim bazında yönetici onayıyla yıllık 270 saati aşmamak üzere fazla çalışma yapılabileceği belirtilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden açıkça anlaşıldığı üzere fazla çalışma süresinin bir yılda 270 saatten fazla olmaması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirkette istihdam edilen 643 personele ilişkin fazla çalışma süresinin 4857 sayılı Kanun'da belirlenen üst limiti aştığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle; işveren, işçinin fazla çalışma için onayını almışsa, işçiye fazla çalışmasının karşılığını ödemişse yahut işçiye hak ettiği serbest zamanı süresi içinde kullandırmışsa, fazla çalışma saati yıllık 270 saati geçse bile Kanun'un 102'nci maddesinin (c) bendinde belirtilen idari para cezasına muhatap olunmayacağı, bu durumun sadece işçiye iş akdini haklı olarak fesih hakkı vereceği belirtilmiştir.

Ancak Bulgu konusu husus, 102'nci maddenin (c) bendinde düzenlenen idari para cezasına ilişkin olmayıp, 4857 sayılı Kanun'un 41'inci maddesinde, İş Kanunu'na İlişkin Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliği'nin 5'inci maddesinde ve Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliğinde belirtilen fazla süreli çalışma sınırına uyulmamasına ilişkindir.

Her ne kadar Şirket idari para cezasına muhatap olunmayacağını belirtse de 4857 sayılı Kanun'un 104'üncü maddesinde; bu Kanunun 63'üncü maddesinde ve bu maddede belirtilen yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerini çalıştıran işveren veya işveren vekiline idari para cezası verileceği belirtilmiştir. İlgili maddeye istinaden, fazla çalışmaya ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla çıkarılan, bulguda da yer verilen Yönetmelik kapsamında işçilerin fazla çalışma sürelerinin toplamının bir yılda 270 saatten fazla olamayacağı düzenlenmiştir. Dolayısıyla fazla çalışma sürelerinin 270 saati aşması durumunda Şirket, Yönetmelik hükümlerine aykırılıktan 104'üncü maddede belirtilen idari para cezasına muhatap olabilecektir. Şirket idari para cezasına muhatap olmayacak olsaydı dahi bu durum, Kanunla getirilen kamu düzenine ilişkin hükümlere uymamaya dayanak oluşturmamaktadır.

Sonuç olarak, mevzuat ve Şirket iç düzenlemeleri uyarınca, istihdam edilen işçilere bir yılda 270 saati aşan fazla çalışma yaptırılmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Şirket Tarafından Ödenen Tazminatların İlgililerine Rücu Edilmemesi

Şirket tarafından işletilen otoparklarda araçlarda meydana gelen ve Şirket tarafından tazmin edilen bazı hasarlar için sorumlulara rücu edilmediği görülmüştür.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Garaj, otopark ve benzeri yerleri işletenlerin sorumluluğu" başlıklı 579'uncu maddesinde;

"Garaj, otopark ve benzeri yerleri işletenler, kendilerine bırakılan veya çalışanlarınca kabul edilen hayvan, at arabası, bunlara ait koşum ve benzeri eşya ile motorlu taşıt ve eklentilerinin yok olmasından, zarara uğramasından veya çalınmasından sorumludurlar. Ancak işletenler, zararın saklatan veya ziyaretçisi ya da beraberinde veya hizmetinde bulunan kimseye yükletilebilecek kusurdan, mücbir sebepten ya da eşyanın niteliğinden doğduğunu ispat etmekle, bu sorumluktan kurtulurlar." hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un; haksız fiilden doğan sorumluluklara ilişkin 49'uncu maddesine göre, "Kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür"; rücu isteminde zamanaşımına ilişkin 73'üncü maddesine göre ise "Rücu istemi, tazminatın tamamının ödendiği ve birlikte sorumlu kişinin öğrenildiği tarihten başlayarak iki yılın ve her hâlde tazminatın tamamının ödendiği tarihten başlayarak on yılın geçmesiyle zamanaşımına uğrar."

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre Şirketin otoparkların işletilmesi sırasında doğan zararlardan kusursuz sorumluluğu bulunmaktadır, ancak bu nedenle ödenen tazminat tutarları için zamanaşımı süresini de dikkate alarak gecikmeksizin kusuru bulunanlara rücu etmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından işletilen otoparklarda meydana gelen araç hasarlarının Şirket tarafından tazmin edildiği, bu suretle 2024 yılında 3.089.686,92 TL hasar ödemesi yapıldığı, bu tutarın 428.518,89 TL'sinin Şirket hasar tespit komisyonunca Şirket kusurundan kaynaklanmadığı, dolayısıyla ilgisine rücu edilmesine karar verildiği halde rücu edilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle; otoparkların fiziki yapısı ile ilgili olarak meydana gelen hasar ödemelerinin İBB'ye fatura edildiği, şahıs kusurlarından kaynaklanan hasarlar için ise kusurlu araç sahiplerinin kimlik bilgilerinin bulunmaması nedeniyle rücu işlemlerinde güçlükler bulunduğu, bununla birlikte rücu işlemlerine ilişkin çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Şirket tarafından tazmin edilen ancak Şirket kusurundan kaynaklanmadığı tespit edilen hasarlara ilişkin ödemelerin ilgililerinden tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Vadesi Geçen Şirket Alacakları İçin Hukuki Sürecin Başlatılmaması

Şirket alacaklarının bazılarında ödeme süresi geçmesine rağmen Şirket tarafından alacağın tahsiline yönelik hukuki sürecin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

Şirket ile kişiler ve firmalar arasında “alan aboneliği” kapsamında akdedilen sözleşmeler uyarınca sözleşmenin feshini gerektiren hallerin gerçekleştiği ve gerekli yaptırımların uygulanmadığı görülmüştür. Ayrıca Şirketin sözleşmeye bağlı temerrüde düşen diğer alacakları ile ilgili olarak da gerekli takibat işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Alan abonelikleri adı altında yapılan kira sözleşmelerinin benzer hükümler içeren 3.5 maddesine göre; Abone, işbu sözleşmede belirtilen aylık abone bedelinin kesin vade ihtiva ettiğini ve her ay kesilecek fatura tarihinden itibaren 40 gün içerisinde İSPARK’a peşin olarak ödemeyi kabul eder. Sözleşme süresi boyunca 2 aylık Abonelik Bedelinin üst üste vadesinde ödenmemesi halinde işbu sözleşme haklı sebeple İSPARK tarafından derhal, tek taraflı, tazminatsız ve bildirimsiz olarak feshedilebilecektir.

Ayrıca Şirket sunmuş olduğu otopark hizmetlerinden yararlanmak isteyen İBB kurum ve şirketlerinin hizmet araçlarına yönelik abonelik uygulamaktadır. Bu kapsamda ilgili kurum ve şirketlerle düzenlenen ve benzer hükümler içeren kurumsal abonelik sözleşmelerinin 6.1 maddesine göre; Abone, Şirket tarafından düzenlenen faturaların ödemelerini her ay düzenli olarak yapmak zorundadır.

Yapılan incelemede, örnek olarak, ayrıntısı aşağıdaki tablolarda gösterilen alan abonelik sözleşmelerinden vadesinde tahsil edilmeyen tutarlarla ilgili olarak sözleşmenin feshini gerektiren şartlar meydana geldiği halde müeyyide uygulanmadığı; ayrıca alan aboneleri ve kurumsal abonelerden olan alacaklar ile ilgili olarak gerekli icra takiplerinin yapılmadığı görülmüştür.

Tablo 4: Hukuki Süreci Başlatılmayan Bazı Alacaklar

Cari Hesap Kodu	Toplam Gecikme Bakiyesi
120.PARK.0001821	5.414.666,67
120.PARK.0002947	1.452.089,97
120.PARK.0000142	1.283.070,45
120.PARK.0002036	1.016.228,82
120.PARK.0002929	806.390,00
120.PARK.0002270	746.087,81
120.PARK.0003090	737.959,20
120.PARK.0001349	550.550,00
120.PARK.0000636	496.800,00
120.PARK.0003086	490.216,32
120.PARK.0000151	484.225,28
120.PARK.0000736	469.327,68
120.PARK.0003103	425.000,00
120.PARK.0002488	315.697,20
120.PARK.0000096	247.508,16
120.PARK.0003074	240.000,00
120.PARK.0000556	225.000,00
120.PARK.0002187	176.080,00
120.PARK.0001166	157.500,00
120.KURUM.000026	3.801.565,78
120.KURUM.000023	2.842.156,56
120.KURUM.000024	953.585,00
120.KURUM.000027	338.704,77

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle, vadesi geçen ve

hukuki işlem başlatılacak alacakların incelenmesi ve gerekli işlemlerin yapılması amacıyla bir komisyon kurulduğu, 2025 yılında alacaklardan bir kısmı için hukuki işlem başlatıldığı ve çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Şirketin taraf olduğu abonelik sözleşmeleri uyarınca başlatılması gereken hukuki süreçler ile ilgili olarak gerekli işlemlerin yürütülmesi ve söz konusu alacakların tahsiline ve takibine yönelik süreçlerin gecikmeksizin başlatılması gerekmektedir.

BULGU 4: İşletmesi Şirkete Devredilen Otoparkın Gelir Paylaşımı Yoluyla Üçüncü Kişiye İşlettirilmesi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilmek üzere Şirkete devredilen otoparkın Şirket tarafından 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihale yapılmaksızın gelir paylaşımı yoluyla üçüncü kişiye işlettirildiği görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Şirket kurulması" başlıklı 26'ncı maddesinde; Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, mülkiyeti veya tasarrufundaki hafriyat sahalarını, toplu ulaşım hizmetlerini, sosyal tesisler, büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir. Ancak, bu yerlerin belediye şirketlerince üçüncü kişilere devri 2886 sayılı Kanun hükümlerine tabidir, denmektedir.

Yapılan incelemede bir alışveriş merkezinin altında bulunan otoparkın yukarıda belirtilen mevzuat kapsamında Büyükşehir Belediyesi tarafından Şirkete devredildiği, Şirket ve üçüncü kişi arasında yapılan ve söz konusu otoparkın işletilmesi karşılığında elde edilen gelirin paylaşılmasını öngören sözleşme ile üçüncü kişiye işlettirildiği ve otopark gelirleri üzerinden Şirkete ödemede bulunduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle, söz konusu otopark alanının otoparkın farklı katlarında ve orta kısımlarında bulunduğu, bu alanların müstakil giriş ve çıkışlarının bulunmadığı, bu nedenle fiziken ve fiilen mülk sahiplerinden bağımsız olarak işletilmesinin mümkün olmadığı ve Şirket tarafından işletilemediği, bununla beraber ilgili

otopark alanının kullanımı için 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre ihaleye çıkılmak üzere hazırlıklara başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Şirket tarafından söz konusu otoparkın işletilmesinin 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edilmeksizin üçüncü kişilere verilmesi 5216 sayılı Kanun'un anılan hükmüne aykırılık teşkil etmektedir. Bu itibarla, söz konusu sözleşmenin iptal edilmesi ve işletme hakkının devri işlemlerinde 5216 sayılı Kanun hükmü doğrultusunda 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre işlem yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Şirketin Sunduğu Otopark Hizmetinden Şirket Personelinin Ücretsiz Yararlanması

Ticari faaliyet kapsamında yürütülen otopark hizmetinin Şirket personeline mevzuata aykırı bir şekilde ücretsiz sunulduğu görülmüştür.

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde; kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşların ticari indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayamayacağı belirtilmiş; bu hükümden muaf tutulacakları belirleme yetkisinin ise Cumhurbaşkanında olduğu ifade edilmiştir.

Anılan Kanun hükmünden anlaşılabileceği üzere, belediyelerin çoğunluk hissesine sahip olduğu iştiraklerinin ticari indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayabilmesi, Cumhurbaşkanının bu konudaki muafiyet kararı ile mümkün olabilecektir.

Yapılan incelemede, otopark hizmeti yürütümünde, yasal dayanağı olmadan Şirket personeline ücretsiz olarak hizmet sunulduğu tespit edilmiştir. Cumhurbaşkanı muafiyet kararına dayanmayan ve ticari indirim mahiyetinde bulunmayan ücretsiz hizmet sunumu nedeniyle Şirket gelirleri 2024 yılında 6.385.232,50 TL olumsuz etkilenmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle, Şirket personelinin kendisi, eşi ve çocukları üzerine hususi 1(bir) araç plakasını bildirmeleri ve sisteme kayıt ettirmeleri koşuluyla İspark A.Ş otoparklarından ücretsiz yararlanabileceği hususunun İBB'nin 12.06.2024 tarih ve 821 sayılı otopark ücret tarifelerinin belirlenmesine ilişkin Meclis Kararı 'nda yer aldığı, otopark personelinin görev tanımı gereği tüm otopark türlerinde görev yapabildiği, personelin kullanmakta olduğu aracını otopark ücreti ödemeksizin iş yeri olan

otopark alanı içerisinde park edebilmesinin personele menfaat sağlayan bir durum olmayıp, çalışma ilişkisinin ve personelin görevi başında bulunmasının gereği olduğu ifade edilmiştir. Ancak söz konusu uygulama Şirketin ticari indirimler dışında herhangi bir kişi ya da kuruma ücretsiz tarife uygulayamayacağına ilişkin mevzuat hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, Şirketin yürüttüğü otopark hizmeti sunumunda, yasal dayanağı olmayan veya ticari hayatın teamüllerine uymayan ücretsiz indirimli tarife tatbikinde mevzuata uyarlılık bulunmadığı ve uygulamanın Şirket menfaatleriyle örtüşmediği değerlendirilmektedir.

BULGU 6: İş Sözleşmelerinin Usulüne Uygun Olarak Feshedilmemesi Nedeniyle Şirketin Mali Külfete Katlanması

2018-2023 yıllarında sözleşmesi feshedilen işçilere ilişkin fesih bildiriminin usulüne uygun yapılmaması nedeniyle ihbar tazminatı ödendiği, sözleşmesi feshedilmiş olan 30 işçinin işe iade davalarını kazanması nedeniyle işe başlatmama tazminatı ile işçilerin boşa geçen sürelerine ilişkin ücretleri, kötüniyet tazminatı ve kaybedilen davalara ilişkin olarak avukatlık vekâlet ücretleri ödenmek durumunda kaldığı görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Sürelî fesih" başlıklı 17'nci maddesinde ihbar tazminatı düzenlenmiştir. Buna göre belirsiz süreli iş sözleşmelerinin feshinden önce durumun diğer tarafa bildirilmesi gerektiği belirtilmiş ve iş sözleşmesinin süresine göre bildirim sürelerine yer verilmiştir. Bildirim şartlarına uymayan tarafın, bildirim süresine ilişkin ücret tutarında tazminat (ihbar tazminatı) ödemek zorunda olduğu belirtilmiştir. Maddenin devamında bu Kanunun 18, 19, 20 ve 21 inci maddelerinin uygulanma alanı dışında kalan işçilerin iş sözleşmesinin, fesih hakkının kötüye kullanılarak sona erdirildiği durumlarda işçiye bildirim süresinin üç katı tutarında tazminat (kötüniyet tazminatı) ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un "Sözleşmenin feshinde usul" başlıklı 19'uncu maddesinde; işverenin fesih bildirimini yazılı olarak yapmak ve fesih sebebini açık ve kesin bir şekilde belirtmek zorunda olduğu, 20'nci maddesinde ise feshin geçerli bir sebebe dayandığını ispat yükümlülüğünün işverene ait olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Geçersiz sebeple yapılan feshin sonuçları" başlıklı 21'inci maddesinde ise;

"İşverence geçerli sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli olmadığı mahkemece veya özel hakem tarafından tespit edilerek feshin geçersizliğine karar verildiğinde,

işveren, işçiyi bir ay içinde işe başlatmak zorundadır. İşçiyi başvurusu üzerine işveren bir ay içinde işe başlatmaz ise, işçiye en az dört aylık ve en çok sekiz aylık ücreti tutarında tazminat ödemekle yükümlü olur.

Mahkeme veya özel hakem feshin geçersizliğine karar verdiğinde, işçinin işe başlatılmaması halinde ödenecek tazminat miktarını da belirler.

Kararın kesinleşmesine kadar çalıştırılmadığı süre için işçiye en çok dört aya kadar doğmuş bulunan ücret ve diğer hakları ödenir.

...”

hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri bir arada değerlendirildiğinde; iş sözleşmesini feshetmek isteyen tarafın feshi yazılı olarak ve çalışma süresinin gerektirdiği bildirim süresine bağlı kalarak diğer tarafa iletmekle yükümlü olduğu, bildirim sürelerine uymaksızın işveren tarafından sözleşmenin feshedilmesi durumunda ise söz konusu sürenin ücretini ihbar tazminatı olarak diğer tarafa ödemek zorunda kalınacağı anlaşılmaktadır.

Ayrıca işveren tarafından yapılan fesih için geçerli bir neden sunulmaması veya gösterilen sebebin mahkemece geçerli olmadığına karar verilmesi durumunda, işçi işverene başvurduğu anda, işveren tarafından yapılan fesih hükümsüz olacak ve iş akdi başından beri hiç feshedilmemiş gibi hüküm ifade edecektir.

Bununla birlikte 4857 sayılı Kanun hükümlerine göre, işverenin işçiyi işe başlatmak ya da başlatmayarak tazminat ödemek gibi bir seçimlik hakkının söz konusu olmadığı, sözleşmesi feshedilen işçinin, Kanun’un belirlediği sürede işe başlamak üzere işverene başvurması durumunda, mahkeme tarafından geçersizliğine karar verilen feshin hükmünü yitireceği, yani iş sözleşmesi hiç feshedilmemiş gibi devam edeceği bu nedenle işverenin işçiyi bir ay içinde işe başlatmak zorunda olduğu açıktır. Aksi takdirde işe başlatma yükümlülüğünün yerine getirilmemesinin sonucu olarak işçinin çalışmayıp boşta geçen sürelerine ilişkin ücret ve hakları ile işe başlatmama tazminatı ödenmesi işveren için bir tercih değil, Kanun’un işverene karşı öngördüğü bir yaptırımdır.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından sözleşmesi feshedilen işçiler ile ilgili olarak, şirket aleyhine açılan davalardan 30 adedinin idare aleyhine sonuçlandığı Şirket aleyhine

sonuçlanan 30 adet işe iade davası neticesinde aşağıdaki tabloda ayrıntıları gösterildiği üzere toplam 1.108.665,83 TL tutarında maliyetle karşılaşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 5: İşe İade Davası Sonucu Ödenen Tutarlar

Avukatlık Vekâlet Ücreti (TL)	Boşta Geçen Süre Ücreti (TL)	İşe Başlatmama Ücreti (TL)	İhbar Tazminatı (TL)	Kötü Niyet Tazminatı (TL)	Toplam (TL)
226.466,4	393.829,73	332.402,46	36.977,45	118.989,79	1.108.665,83

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle; hizmette aksamaya sebep olabilecek yahut işyeri huzurunu bozabilecek durumlarda iş akdi fesih yoluna gidilebileceği, bu tür durumlarda işçinin kanuni hak ve alacaklarının eksiksiz bir biçimde hesaplanıp maaş hesabına ödenmek sureti ile sürecin tamamlandığı, fesihlerde karşı tarafın bilgilendirilmesi ve ihbar süresinin kullandırılması durumunun, çalışanın hizmet sektöründe önem arz eden müşterilere davranış şeklinin olumsuz olabilmesi, işin aksamaya uğraması, işyerihuzurunun bozulması ve bunun gibi dezavantajlara yol açarak daha fazla zarar ve ziyana yol açabileceğinin öngörüldüğü ve ihbar süresi kullandırılmadığı ifade edilmiştir.

Ancak Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na tabi bir anonim şirket olup Kanun'un 16 ve 18'inci maddesinde belirtildiği üzere, belediye tarafından ticari şekilde işletilmek üzere kurulan kuruluşlar da tacirdir ve her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekmektedir. Kanun'un "Özen ve bağlılık yükümü, rekabet yasağı" başlıklı 626'ncı maddesinde ise müdürler ve yönetimle görevli kişilerin görevlerini tüm özeni göstererek yerine getirmesi gerektiği ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kuralı çerçevesinde gözetmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir. Açıklanan nedenlerle, işçi sözleşmelerine ilişkin fesih bildirimlerinin haklı fesihler hariç olmak üzere, yazılı olarak yapılması ve fesih sebebinin açık ve kesin bir şekilde belirtmesi, sözleşmelerin feshinden önce bildirimde bulunulması, feshin mahkeme veya özel hakem tarafından geçersizliğine karar verilmesi durumunda ise mali külfetle karşılaşılmaması adına işe iade kararlarının tatbik edilmesi 6102 sayılı Kanun gereği olup Şirket menfaatlerine uygun tedbirlerin uygulanması Şirket yönetimi sorumluluğundadır.

İş Kanunu'nun 20'nci maddesinde açıkça belirtildiği üzere feshin geçerli nedenlere dayandığının ispat yükü işveren üzerinde olup işverenin bu yükümlülüğünü yerine getirirken öncelikle feshin biçimsel koşullarına uyduğunu, daha sonra ise içerik yönünden fesih nedenlerinin geçerli (veya haklı) olduğunu kanıtlaması gerekmektedir. Dolayısıyla alınan işletmesel kararın mahkemece geçerliliğini sağlayabilecek norm kadro çalışmasının yapılması

Şirket açısından zorunluluk teşkil etmektedir. Norm kadro çalışması, bir işyerinde mevcut birimlerde mevcut işlerin tanımlanması, hangi işlerin hangi vasıflı kişiler tarafından yerine getirileceğinin belirlenmesi, iş yükünün analizi ve her bir birimde iş yükü durumuna göre ideal çalışan sayısının belirlenmesidir.

Ayrıca mahkemelerde Şirket aleyhine sonuçlanan işe iade davalarına ilişkin ödenen vekâlet ücretleri; mahkemelerin Şirket aleyhine karar vermiş olması, zaten tek başına Şirketin haksız işlemde bulunduğunu ortaya koyan kesin bir olgudur ve bu nedenle vekâlet ücreti ödenmiş olması Şirket açısından karşı karşıya kalınan malî bir külfettir.

Bu itibarla, Şirket tarafından sözleşmesi feshedilen işçiler ile ilgili olarak ihbar tazminatı, kötüniyet tazminatı, işe başlatmama tazminatı, boşa geçen süre ücretleri ve avukatlık vekalet ücretleri gibi mali külfetlere katlanılmaması için bilimsel esaslara dayalı norm kadro çalışmasının yapılarak istihdam fazlasının belirlenmesi, istihdam fazlası haline geldiği belirlenen işçilere ilişkin hangi objektif kriterlerin kıstas alındığının ortaya konulması, fesih bildirimlerinin yazılı olarak ve fesih nedenlerinin açıkça belirtilerek işçilere usulüne uygun biçimde tebliğ edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Şirketle Hizmet Akdi Bulunmayan Kişinin Temsilci Olarak Atanması

Şirket tarafından, yönetim kurulu üyesi veya Şirket'e hizmet akdi ile bağlı olmayan kişiye toplu iş sözleşmelerinde Şirketi temsil etme yetkisi verildiği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun anonim şirketlerde yönetim ve temsile ilişkin 365'inci maddesine göre, anonim şirket, yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur.

Anılan Kanun'un "Yönetimin devri" başlıklı 367'nci maddesine göre ise;

"Yönetim kurulu esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre, yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. Bu iç yönerge şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler. Yönetim kurulu, istem üzerine pay sahiplerini ve korunmaya değer menfaatlerini ikna edici bir biçimde ortaya koyan alacaklıları, bu iç yönerge hakkında, yazılı olarak bilgilendirir.

Yönetim, devredilmediği takdirde, yönetim kurulunun tüm üyelerine aittir."

Anılan Kanun'un "Temsil yetkisi" başlıklı 370'inci maddesine göre;

"(1) Esas sözleşmede aksi öngörülmemiş veya yönetim kurulu tek kişiden oluşmuyorsa temsil yetkisi çift imza ile kullanılmak üzere yönetim kuruluna aittir.

(2) Yönetim kurulu, temsil yetkisini bir veya daha fazla murahhas üyeye veya müdür olarak üçüncü kişilere devredebilir. En az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisini haiz olması şarttır."

Yine aynı Kanun'un temsil yetkisine ilişkin "Kapsam ve sınırlar" başlıklı 371'inci maddesinin 7'inci fıkrasında ise;

"...Yönetim kurulu, yukarıda belirtilen temsilciler dışında, temsile yetkili olmayan yönetim kurulu üyelerini veya şirkete hizmet akdi ile bağlı olanları sınırlı yetkiye sahip ticari vekil veya diğer tacir yardımcılarını olarak atayabilir. Bu şekilde atanacak olanların görev ve yetkileri, 367'nci maddeye göre hazırlanacak iç yönergede açıkça belirlenir..." denilmektedir.

Buna göre, anonim şirketlerde yönetim ve temsil yetkisi yönetim kuruluna ait olup temsil yetkisinin üçüncü bir kişiye devri için, temsil görev ve yetkilerinin iç yönergede açıkça belirlenmesi ve bu atamaya ilişkin yönetim kurulu kararı alınması gerekmektedir. Ayrıca üçüncü kişilerin temsile yetkili olabilmesi için şirkete hizmet akdi ile bağlı olması gerekmekte ve hukuken bu kişiler ticari vekil ya da tacir yardımcılarını olmaktadır.

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2'nci maddesine göre; Toplu iş sözleşmesi, iş sözleşmesinin yapılması, içeriği ve sona ermesine ilişkin hususları düzenlemek üzere işçi sendikası ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren arasında yapılan sözleşmeyi; İşveren vekili, İşveren adına işletmenin bütününe yönetenleri ifade eder. Anılan maddenin 2'nci fıkrasına göre de işveren vekilleri, bu Kanunun uygulanması bakımından işveren sayılır. Buna göre, toplu iş sözleşmesinin tarafı işveren ya da yönetim yetkisi bulunan işveren vekilidir.

Yapılan incelemede, Şirket iç yönergesinde ticari vekil ya da tacir yardımcısı atanmasına ilişkin hükümler bulunmadığı; 18.09.2023 tarih ve 70 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile, Şirket ile taraf hizmet işleri sendikası arasında toplu iş sözleşmesi görüşmelerine Şirket adına katılım sağlaması, tutanakları imzalaması, müzakerelerin yürütülmesi ve toplu iş sözleşmesinin imzalanmasına ilişkin tüm iş ve işlemlerin ifası için bir kişinin yetkilendirildiği; bu suretle yetkili kılınan kişinin Şirket yönetim kurulu üyesi veya Şirkete herhangi bir hizmet akdi ile bağlı olmadığı; 2023 yılında gerek yetkilendirildiği tarihten sonra gerekse bu tarihten

önceki Şirket ve hizmet sendikası arasındaki toplu iş sözleşmesi görüşmelerine katıldığı ve Şirket adına görüşme tutanaklarını imzaladığı, 12.10.2023 tarihinde de Şirket yetkilileri ile birlikte 01.03.2023-26.02.2026 dönemini kapsayan toplu iş sözleşmesini imzaladığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle, anılan Yönetim Kurulu Kararı ile yapılan yetkilendirme işleminin temsil yetkisinin devredilmesi manasına gelmediği, toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde ve sözleşmelerin imzasında Şirket'i temsile yetkili yöneticilerin hazır bulunduğu ve iç yönerge gereğince toplu sözleşmenin temsile yetkili olan kişiler tarafından imzalandığı ifade edilmiştir.

Ancak, temsil yetkisi yetki veren adına hukuki işlem yapma yetkisini içermekte olup, anılan Yönetim Kurulu Kararı'nda yer alan Şirket adına toplu iş sözleşmelerine katılım sağlanması, tutanakları imzalanması, müzakerelerin yürütülmesi ve toplu iş sözleşmesinin imzalanması, temsil yetkisi verilmesi ile mümkündür. Şirket tarafından bu şekilde bir temsil yetkisi verilebilmesi ise yukarıda açıklanan mevzuat doğrultusunda iç yönergede bu yönde düzenleme bulunması ve kişinin Şirketle bir hizmet akdi bulunması halinde mümkündür. Toplu iş sözleşmesinin yetkili kişiler tarafından da imzalanması ise sözleşmenin geçerliliğini sağlaması bakımından sonuç doğurmakta olup, bulguda eleştirilen temsil yetkisi verilmesi işlemini geçerli kılmamaktadır.

Sonuç olarak, Şirket tarafından üçüncü bir kişinin temsile yetkili kılınması işleminin, temsil yetkisinin devredilmesine ilişkin iç yönergede düzenleme bulunmaması ve kişinin Şirketle herhangi bir hizmet akdi bulunmaması nedeniyle mevzuat hükümlerine aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Yönetim Kurulu Tarafından Verilmiş Yetki Bulunmamasına Rağmen Fiyat Tarife Komisyonu Kararı ile Kampanya ve İndirim Yapılması

Yönetim Kurulu tarafından verilmiş yetki bulunmamasına rağmen Genel Müdür onayı ile kurulan fiyat tarife komisyonu kararı ile otopark ücretlerine ilişkin kampanya ve indirim yapıldığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun dördüncü bölümünde anonim şirkete ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Kanun'un 365'inci maddesi hükmüne göre anonim şirket yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Kanun'un 367'nci maddesine göre ise yönetim kurulu esas sözleşmeye konulacak bir hükümle, düzenleyeceği bir iç yönergeye göre,

yönetimi, kısmen veya tamamen bir veya birkaç yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişiye devretmeye yetkili kılınabilir. Yönetim devredilmediği takdirde yönetim kurulunun tüm üyelerine aittir.

Kanun'un 367 ve 371'inci maddeleri ile şirket esas sözleşmesinin "Şirketin yönetimi" başlıklı 8'inci maddesine istinaden 29.12.2023 tarih ve 2023/81 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile kabul edilen 2023/04 sayılı İç Yönerge ile yetki dağılımı ve sınırlı yetki dağılımına ilişkin esaslar belirlenmiştir.

Yapılan incelemede 2024 yılında yürürlükte bulunan İç Yönergede indirim ya da kampanya yapabilmesine ilişkin Yönetim Kurulu tarafından yapılmış yetki devri bulunmadığı ancak Genel Müdür onayı ile oluşturulan Fiyat Tarife Komisyonu kararları ile bazı bankalara kampanya yapıldığı ve otopark aboneliklerinde esas alınacak indirimli ücretlerin belirlendiği tespit edilmiştir.

09.11.2023 tarihli ve 2023/10 sayılı ve 14.08.2024 tarihli ve 2024/8 sayılı Fiyat Tarife Üst Komisyonu Kararları ile 2024 yılında uygulanmak üzere, parklanma adedine göre farklılaşan tarife fiyatları belirlenmiş ve 2024 yılında bazı bankalar ile Şirket arasında banka tarafından müşterilerine ücretsiz sunmak üzere anılan Komisyon tarafından belirlenen tarifeler esas alınarak parklanma satış sözleşmeleri yapılmıştır. Alan aboneliklerinde ise, Şirket ile gerçek veya tüzel kişiler ile yapılan abonelik sözleşmeleri ile Büyükşehir Belediyesi tarafından belirlenen otopark ücret tarifelerinden indirim yapılmakta ve bu indirimli otopark ücretleri Fiyat Tarife Komisyonu kararları ile belirlenmektedir. Yine 14.08.2024 tarihli ve 2024/8 sayılı Fiyat Tarife Üst Komisyonu Kararı ile 525 alan abonesi için 01.07.2024-31.12.2024 tarihleri arasında uygulanacak fiyat tarifesi belirlenmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle, Yönetim Kurulu'nun 29/11/2024 tarih 2024-194 sayılı kararı ile Fiyat ve Tarife Komisyonu kurulması ve gerektiğinde komisyonun yapısı ile üyelerinin değiştirilmesi hususlarında Genel Müdürlüğe yetki verildiği ifade edilmiştir.

Genel Müdür onayı ile oluşturulan komisyon kararları ile Yönetim Kurulu tarafından yetki devri olmaksızın alınmış indirim ve kampanya kararları hukuki dayanaktan yoksun olmaktadır. Bu itibarla, şirket kampanya ve indirimlerine ilişkin yetkisiz alınmış olan kararların iptal edilmesi ve bundan sonra yapılacak işlemlerde Kanunlara ve hukuki düzenlemelere uygun şekilde hareket edilmesini sağlayıcı önlemlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 9: Yönetici Kadrolarına Lisans Mezunu Olmayan Kişilerin Atanması

Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nde lisans mezunu olma şartı koşulan yönetici kadrolarına lisans mezunu olmayan personelin atandığı görülmüştür.

Şirket Yönetim Kurulu'nun 01/06/2017 tarihli ve 2017/37 sayılı kararı ile yürürlüğe giren İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nin amacı; Şirkette çalışan personelin işe alınmalarından işten ayrılmalarına kadar geçen sürede çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi, görev yetki ve sorumlulukları ile mali ve sosyal haklarının tespit edilmesi, performans, kariyer, eğitim ve gelişim planlarının yapılmasıdır.

Söz konusu amaç çerçevesinde Şirkete yapılacak atamalarda mezkur Yönetmelik kapsamında işlem tesis edilmesi gerektiği açıktır.

Ayrıca Yönetmeliğin;

- “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesi uyarınca “Yönetici personel”; yöneticilik görevi yapan genel müdür, genel müdür yardımcısı, müdür, müşavir, danışman, şef ve amirler gibi yönetici unvanlarında çalışan personeldir.

- “Terfi, tenzil, görev ve/veya görev yeri değişiklikleri” başlıklı 13’üncü maddesi uyarınca yönetici unvanlarına yapılacak atamalarda, adaylarda lisans mezuniyeti şartı aranır.

Buna göre bir personelin genel müdür, genel müdür yardımcısı, müdür, müşavir, danışman, şef ve amirler gibi yönetici unvanlarına atanabilmesi için lisans mezunu olması temel bir zorunluluktur.

Yapılan incelemede; bir adet Müdür kadrosuna lise mezunu, iki adet Şef kadrosuna ise ön lisans mezunu personel atandığı görülmüştür. Yönetmeliğin 8’inci maddesine göre söz konusu görevler için belirlenen asgari öğrenim, eğitim ve mesleki deneyim şartının sağlanması zorunlu olup yapılan atamanın Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği’ne aykırı olduğu açıktır.

Diğer taraftan müdür ve şef olarak atanmak, atanan personele ek özlük hakları ve diğer ek haklar (sağlık sigortasından faydalanma, yakıt dahil araç tahsisi vs.) sağlamaktadır. Dolayısıyla bu kadrolara yapılacak uygun olmayan atamalar şirket zararına da yol açmaktadır.

Tüm bunlara ek olarak bilinmelidir ki, bir kuruluşun istenilen seviyede amaçlarını gerçekleştirebilmesinin ilk kuralı liyakatli personellerin istihdamı ve hiyerarşik yapının bu liyakat çerçevesinde ihdas edilmesidir. Üniversite mezunu olması gereken kadrolara lisans

mezunu olmayan kişilerin atanmasının çalışanların motivasyonunu düşüreceği ve iş barışını bozacağı da açıktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle; 01.06.2017 tarihli ve 2017-37 sayılı İnsan Kaynakları Yönetmeliği'ni oluşturan ve lisans mezuniyeti şartı normunu koyan Yönetim Kurulunun, bu normu değiştirmeye ya da tamamen kaldırmaya yetkili olduğu, ilgili kişilerin pozisyonun gerektirdiği tecrübe, yeterlilik, yetkinlik bakımından en uygun aday olduğu tespiti neticesinde Yönetim Kurulu Kararı ile atamalarının gerçekleştirildiği, Yönetim Kurulunun sahip olduğu yetki çerçevesinde İnsan Kaynakları Yönetmeliğinin ilgili hükmüne istisna uyguladığı, İnsan Kaynakları Yönetmeliğinin 13'üncü maddesinde yer alan "Yönetici unvanlarına yapılacak atamalarda, adaylarda Lisans mezuniyeti şartı aranır." hükmünün tekrar değerlendirileceği belirtilmiştir.

Ancak, ilgili İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nin Yönetim Kurulu kararıyla çıkarılmış olmasının, Yönetim Kurulunun Yönetmeliğe aykırı işlem yapabileceği anlamına geldiğini söylemek mümkün değildir. Yönetim Kurulu Yönetmelikte gerekli değişiklikleri yaptıktan sonra iş ve işlemleri gerçekleştirmektedir.

Bu itibarla bulguda yer alan atamalara ilişkin olarak Yönetmelik kapsamında yapılması gereken işlemlerin yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Hizmet Alımı Sözleşmesi Kapsamında Ücretsiz Park Hizmeti Sunulması

Ticari faaliyet kapsamında yürütülen otopark hizmetinin yasal dayanağı olmadan sözleşme kapsamında mevzuata aykırı bir şekilde ücretsiz sunulduğu görülmüştür.

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde; kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşların ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayamayacağı belirtilmiş; bu hükümden muaf tutulacakları belirleme yetkisinin ise Cumhurbaşkanında olduğu ifade edilmiştir.

Mezkûr Kanun hükmünden anlaşılabileceği üzere, belediyelerin çoğunluk hissesine sahip olduğu iştiraklerinin ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayabilmesi, Cumhurbaşkanının bu konudaki muafiyet kararı ile mümkün olabilecektir.

Belediyenin Meclisinin 2024 yılına ilişkin 14.12.2023 tarih ve 1455 sayılı ve 12.06.2024 tarih ve 821 sayılı “Otopark ücret tarifeleri” konulu Kararlarının açıklamalar bölümünde bazı kişi veya kurum araçlarının Şirketin tasarrufunda bulunan parklanma alanlarında sistem kaydı yapılması şartıyla ücretsiz hizmetten yararlanabileceği düzenlenmiştir.

Şirketin; mali işler, insan kaynakları, kamusal satın alma süreçleri, ticaret sicil işlemleri, verimlilik projeleri ve koordinasyon işlerine ilişkin danışmanlık hizmeti almak için 29.02. 2024 tarihinde başka bir şirketle imzaladığı sözleşmenin “Sözleşme bedeline dahil olan giderler” başlıklı 7’nci maddesinde sözleşme konusu işlerin yürütülmesi için gerekli teknik eğitim ve tecrübeye sahip uzman personele tahsis edilen 7 aracın idare park alanlarından ücretsiz olarak yararlanabileceği hükme bağlanmıştır. Yönetim Danışmanlık Hizmeti Alımı yapılan şirkete ücretsiz park hizmeti sunulması, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi Kararına aykırıdır. Sözleşme kapsamında gerçekleştirilecek danışmanlık hizmetinde otopark kullanımını gerektirecek bir hizmette bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, Şirketin yürüttüğü otopark hizmeti sunumunda, yasal dayanağı olmayan veya ticari hayatın teamüllerine uymayan ücretsiz otopark hizmeti verilmesinde mevzuata uyarlılık bulunmadığı ve uygulamanın Şirket menfaatleriyle örtüşmediği değerlendirilmektedir.

BULGU 11: Doğrudan Temin Üst Limitinin Aşılması

Toplam tutarı doğrudan temin üst limitini aşan mal alımının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nda öngörülen temel ihale usulleri ile ihale edilmesi gerekirken idarece doğrudan teminle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun "Temel İlkeler" başlıklı 5’inci maddesinde; idarelerin bu Kanun’a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun’un doğrudan temin başlıklı 22’nci maddesinin (d) fıkrasında büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 2024 yılı için 622.756 67,00 TL’yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaseye ilişkin alımların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Kanun'un "Görevlilerin ceza sorumluluğu" başlıklı 60'ıncı maddesinde, Kanun'da belirtilen temel ilkelere aykırı olarak alım yapılmasına izin verenler ile alım yapanlar hakkında görevlilerin ceza sorumluluğu bulunduğu ifade edilmiştir.

Tablo 6: Üst Limiti Aşan Alım

İşin Adı	Fatura Tarihi	Fatura No'su	Teslim Tarihi	Tutar TL	KDV Dahil Tutar TL
Çikolata alımı	05-04-2024	GEM2024000000360	02.04.2024	1.182.500,00	1.194.325,00

Yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere Şirket 1.194.325,00 TL'lik doğrudan temin limitini aşan mal ihtiyacını temel ihale usulleri yerine doğrudan temin suretiyle gerçekleştirmiştir. Bu alım usulü mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Şirket tarafından yapılan alımların, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen "Temel İlkeler" çerçevesinde yine aynı Kanun'da düzenlenen usul ve esaslara göre temel ihale usulleri ile gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Şirket bünyesinde istihdam edilen işçilerin kullandırılmamış yıllık izin haklarının bulunduğu tespit edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde; işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde; yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, 59'uncu maddesinde; iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde; yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, işçinin yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şeklinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiştir.

Bakanlık tarafından çıkarılan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde Kanun'da yer alan hükümlerle uyumlu olarak yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için 2.666,00 TL (2024 yılı için güncellenmiş tutar) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, işçilerin yıllık izin haklarından feragat edemeyecekleri ve işçilerin emeklilik veya herhangi bir nedenle iş akitlerinin sona ermesi halinde kullanılmamış izin haklarının ücrete dönüşeceği açıkça anlaşılmaktadır. İşçilerin izin haklarının yıllar itibarıyla kullandırılmadan biriktirilmesi uygulaması mevzuata uyarlı olmayıp Şirketin önemli tutarda ve defaten mali yük altına girmesine neden olacaktır. Ayrıca uygulama nedeniyle Şirket idari para cezasına maruz kalabilecektir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirkette 2024 yılı sonu itibarıyla 2 işçinin 200 gün üzerinde, 93 işçinin 100 gün üzerinde izin hakkı olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle; birikmiş izinlerin kullandırılmasına yönelik çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca, işçilerin yıllık izin haklarının kullandırılması yasal zorunluluk olup önerimiz doğrultusunda işlem yapılması halinde yüksek meblağda ödeme külfetine maruz kalınmaması yoluyla Şirket menfaatlerinin korunacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 13: Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

Şirkette istihdam edilen bazı personel ile bunların aile fertleri için özel sağlık sigortası yaptırıldığı ve poliçe bedellerinin Şirket bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanların, düzenleme kapsamında sigortalı sayılacakları hüküm altına alınmıştır. Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ise; 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanların, genel sağlık sigortalısı sayılacakları düzenlenmiştir.

Bu itibarla, özel sağlık sigortası yaptırılan personel ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler, 5510 sayılı Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmaktadır ve kendileri için Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) genel sağlık sigorta primi ödenmektedir.

Kamu kaynağı kullanmayan anonim şirketlerde yönetici sıfatını haiz personel için özel sağlık sigortası ya da tamamlayıcı sağlık sigortası yapılabilmekte ve bu uygulama özel sektör işleyişi gereği teşvik unsuru olabilmektedir. Bu durumda dahi, kapsam üst düzey yönetici vasfını haiz personel ile sınırlandırılmakta olup genel olarak aile fertleri dikkate alınmamaktadır. Aile fertleri uygulamasında ise genel olarak, indirimli bedellerin personel tarafından karşılanması suretiyle sigorta yapılmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinde her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, kamu kaynağı kullanan Şirketin, kaynaklarını ekonomik kullanması konusunda özen yükümlülüğü de bulunmaktadır.

Yapılan incelemede, Şirket tarafından yapılan ve 01.01.2024-31.12.2024 dönemini kapsayan "2024 Yılı Grup Sağlık Sigortası Hizmeti Alım İş'i" ihalesi kapsamında Şirket personeli (61 kişi), personel eşleri (56 kişi), personel çocukları (88 kişi) olmak üzere toplam 205 kişi için özel sağlık sigortası yaptırılarak bedelinin Şirket tarafından karşılandığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle; özel sağlık sigortası yaptırılmasının Şirket iç mevzuatına uygun olduğu, Şirket çalışanlarına sağlanan bu imkânın, çalışma hayatı içerisinde yoğun iş temposu ile birlikte personellerinin yönetim ve denetim sorumluluğunu da üstlenmiş bulunan yönetici grubu ve aile üyeleri için yoğun çaba ve emekleri karşılığında bir teşvik unsuru olduğu, profesyonel anonim şirketlerde üst düzey yöneticilerin motivasyonlarını arttırarak şirketin menfaatine olacak şekilde daha etkin ve verimli olmalarını sağlamak amacıyla özel sağlık sigortası yaptırılabilirdiği, ayrıca 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesi kapsamında, özel sağlık sigortası harcamalarının belirli şartlar altında gelir vergisi matrahından indirilebileceğinin düzenlendiği, madde hükmünden anlaşılabileceği üzere Devletin özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik ettiği belirterek herhangi bir hukuka aykırılık söz konusu olmadığı ifade edilmiş olsa da; 193 sayılı Kanun'da yer alan söz konusu düzenlemeler, ücretliler için getirilmiş olan ve sigorta primi ödemelerinin ücretlilerin kendisi tarafından karşılandığı teşvik düzenlemeleridir. Bu düzenlemelerin, şirket

personelinin ve aile fertlerinin anılan sigorta bedellerinin şirketlerce ödenmesine yönelik bir teşvik unsuru içermediği ortadadır.

Sonuç olarak, kamu kaynağı kullanan Şirketin bazı yönetici ve personele Şirket bütçesinden özel sağlık sigortası yapılmasında Şirket menfaati bulunmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 14: Atama İşlemlerinde Belge Kontrol Görevinin Yerine Getirilmemesi

Yapılan incelemelerde terfi işlemlerinde, Şirket İnsan Kaynakları Yönetmeliği çerçevesinde atama yapılacak kadro şartına haiz olmayan kişilerin yönetici kadrolarına atandığı görülmüştür.

Şirket Yönetim Kurulu'nun 30.06.2017 tarihli ve 2017/59 sayılı kararı ile yürürlüğe giren İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nin "Terfi, Tenzil, Görev ve/veya Görev Yeri Değişiklikleri" başlıklı 13'üncü maddesine göre; yetki ve sorumluluk bakımından personelin mevcut unvanından daha üst bir unvana atanması anlamına gelen terfi işlemlerinde, yönetici unvanlarına yapılacak atamalarda, adaylarda lisans mezuniyeti şartının aranması gerekmektedir. Maddenin devamında terfi değişikliğiyle ilgili işlemlerin İnsan Kaynakları Müdürlüğü tarafından yürütüleceği, İnsan Kaynakları Müdürlüğü tarafından hazırlanan "Personel Özlük Bilgileri Değişim ve Onay Formu"nun Genel Müdür onayından sonra ilgili personele tebliğ edileceği belirtilmiştir.

Ancak yapılan incelemede müdür ve şef kadrosuna atamaları yapılan kişilerin üniversite diplomalarının bulunmamasına rağmen İnsan Kaynakları Müdürlüğü tarafından bu hususun saptanmadığı ve atanma yeterliliğine sahip olmayan kişilerin bu kadrolara terfi ettirildiği görülmüştür.

Bu itibarla bundan böyle İnsan Kaynakları Müdürlüğü'nün terfi işlemlerinde aranacak belgelerde gerekli dikkat ve özeni göstermesi, yapılan hatalı işlemlerin düzeltilebilmesi için gerekli çalışmaları başlatması, yürürlükte olan Yönetmeliğe uygun olarak görevini ifa etmesi gerekmektedir.

BULGU 15: Belediye Meclis Kararına Aykırı Olarak Ücretsiz Park Hizmeti Sunulması

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi Kararına aykırı olarak, Şirketin park kayıt sistemine mukayyet olma şartını yerine getirmeyen bazı kişi veya kurumlara ücretsiz park hizmeti sunulduğu görülmüştür.

Belediyenin Meclisinin 2024 yılında uygulanacak otopark tarifelerinin belirlenmesine ilişkin 14.12.2023 tarih ve 1455 sayılı “2024 Yılı Ücret Tarifesi Teklifleri” konulu Kararı ve söz konusu tarifelerin güncellenmesine ilişkin 12.06.2024 tarih ve 821 sayılı “2024 Yılı Revize Ücret Tarifesi” konulu Kararı’nın açıklamalar bölümünde bazı kişi veya kurum araçlarının Şirketin tasarrufunda bulunan parklanma alanlarında sistem kaydı yapılması şartıyla ücretsiz hizmetten yararlanabileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, Şirketin muhtelif mahallerdeki otopark işletmelerinde, 2024 Yılı içerisinde toplam 143.794 adet ücretsiz parklanmanın sistem kaydına dayanmaksızın Şirket personelinin anlık ücretsiz yararlanma giriş beyanıyla yapıldığı görülmüştür.

Yukarıda yer verilen tespiti üzerine, Şirket tarafından, “Ücret ödemeyen çıkış” menüsünden yapılan işlemlerin çoğunluğunun büyük sistem arızalarından kaynaklanabileceği, emniyet araçlarının sürekli girişi çıkış yaptığı, bariyerli otoparklarda kurumsal abonelere verilen kat aboneliklerden kaynaklanabileceği, otopark alanı içinde resmi izinleri olan dolmuş durağı bulunmasından kaynaklı olabileceği, 2024 yılında bulguda bahsedilen “ücret ödemeyen çıkış” işlem sayısının tüm işlemler içinde küçük bir orana tekabül ettiği, risklerin minimum seviyeye inebilmesi için gerekli denetimlerin yapıldığı ifade edilmiştir.

Ancak yapılan denetimlerde ücretsiz parklanma sayısının tespitinde, Şirketin cevabi niteliğinde yazısında belirttiği emniyet araçları, resmi otomobiller, engellilere ait araçlar, gazi ve şehit yakını araçları, belediye meclis üyeleri araçları, İspark personeli ve İstanbul Büyükşehir Belediyesinin diğer iştirak şirketlerinin araçlarına ait ücretsiz çıkışlar ayrıştırılmıştır.

Ücretsiz yararlandırmaya karar verme tasarrufunun Belediye Meclisi’nin yetkisinde olduğu ve Meclis Kararı’nda sistem kayıt şartı getirildiği göz önünde bulundurulduğunda, Şirket personelinin kayıtlı olmayan araçlar ile ilgili olarak inisiyatif kullanmasında Şirket menfaati bulunmadığı değerlendirilmektedir. Aksi halde, sistem kaydı olmaksızın yapılacak girişler vasıtasıyla hak sahipliğinin aranması hususunda keyfiyet doğabilecektir.

Sonuç olarak, uygulamanın Belediye Meclis Kararında belirlenen koşullarda yürütülmesi ve Şirket gelirlerinde kayıp ve kaçağın önlenmesi gerektiği değerlendirildiğinden sistem kaydı olmayan araçların ücretsiz parklanma hizmetinden yararlandırılmaması gerektiği düşünülmektedir.

BULGU 16: Bazı Otoparkların Ruhsatsız İşletilmesi ve Park Eden Araçlar İçin Hasara Karşı Sigorta Yaptırılmaması

Şirket tarafından bazı otoparkların ruhsatsız şekilde işletildiği ve otoparklara park eden araçlar için işyeri açma ve çalışma ruhsatlarına ilişkin yönetmelik uyarınca yapılması gereken sigortaların yaptırılmadığı görülmüştür.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesinde uygulanacak esas ve usulleri düzenleyen İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesine göre, yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz, işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır. Yönetmeliğe göre otoparklar sıhhi müessese grubunda yer almaktadır ve otopark ruhsatının alınabilmesi için açık ve kapalı otoparklarda park eden araçların her türlü hasara karşı zorunlu sigortalarının yaptırılması diğer şartlarla beraber zorunlu kılınmıştır.

Yapılan incelemede; Şirket tarafından işletilen açık ve kapalı otoparklardan 188'inin ruhsatsız şekilde faaliyette bulunduğu ve ayrıca işletilmekte olan otoparklardan sadece 6'sının otoparka park eden araçların her türlü zarara karşı sigortalanması amacıyla zorunlu tutulan sigorta poliçelerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle, 2019, 2021 ve 2022 yıllarında açık ve katlı otoparkların ruhsat süreçlerinin başlatılması için İBB Ruhsat ve Denetim Şube Müdürlüğü'ne başvuruların yapıldığı, ruhsatlandırma işlemlerinin Ruhsat ve Denetim Şube Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olduğu ve halihazırda devam ettiği, hizmetin devamlılığı ve kamu yararının korunması adına, uzun süren ruhsat süreçleri yürütülürken kamu hizmetine de devam edildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak; Şirket tarafından işletilmekte olan otopark işletmelerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının alınmasına yönelik gerekli iş ve işlemlerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 17: Bazı Otoparkların Hukuki Tasarruf Yetkisi Olmaksızın İşletilmesi ve Bu Yerler İçin Ecrimisil Ödenmesi

Bazı otoparkların Büyükşehir Belediye Meclis kararı ile verilmiş işletme hakkı ya da kira sözleşmesi gibi bir hukuki bir dayanak olmaksızın Şirket tarafından işletildiği ve bu yerler için ecrimisil ödendiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesi gereği, belediye mallarına karşı suç işleyenler Devlet malına karşı suç işlemiş sayılmakta ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun 75’inci maddesi hükümleri belediye taşınmazları hakkında da uygulanmaktadır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu’nun “Ecrimisil ve tahliye” başlıklı 75’inci maddesinin birinci fıkrasında aynen;

“Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz malların, gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden, bu Kanunun 9 uncu maddesindeki yerlerden sorulmak suretiyle, idareden taşınmaz ve değerlendirme konusunda işin ehli veya uzmanı üç kişiden oluşan komisyonca tespit tarihinden geriye doğru beş yılı geçmemek üzere tespit ve takdir edilecek ecrimisil istenir. Ecrimisil talep edilebilmesi için, Hazinesin işgalden dolayı bir zarara uğramış olması gerekmez ve fuzuli şagilin kusuru aranmaz.” hükmü tesis edilmiştir.

Anılan maddenin ikinci fıkrasında ise ecrimisile itiraz edilmemesi halinde yüzde yirmi, peşin ödenmesi halinde ise ayrıca yüzde onbeş indirim uygulanacağı, ecrimisilin fuzuli şagil tarafından rızaen ödenmemesi halinde ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunacağı belirtilmiştir.

Aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre de, işgal edilen taşınmaz malın; idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülki amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan özel hukuk ilişkisine dayanan haksız işgalde ise 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri uygulanmaktadır. Anılan Kanun’un; zilyetlik kavramına ilişkin 973’üncü maddesine göre, “Bir şey üzerinde fiili hâkimiyeti bulunan kimse onun zilyedidir”; iyiniyetli olmayan zilyet bakımından sorumluluğa ilişkin 995’inci maddesine göre ise, “İyiniyetli olmayan zilyet, geri vermekle yükümlü olduğu şeyi haksız alıkoymuş olması yüzünden hak

sahibine verdiği zararlar ve elde ettiği veya elde etmeyi ihmal eylediği ürünler karşılığında tazminat ödemek zorundadır...” Buna göre Şirketin herhangi bir hukuki dayanağı olmadan işletmekte olduğu otoparklardan özel hukuk kişilerin mülkiyetinde olanlar için tazminat ödeme yükümlülüğü doğacaktır.

Yapılan incelemede, Şirketin diğer belediyelerin ve özel hukuk kişilerinin mülkiyetinde bulunan yerlerde otopark işletmeciliği yaptığı, bu yerlerden bazıları için hak sahibi özel hukuk kişileri ve belediyeler tarafından ecrimisil davaları açıldığı, açılan davaların bir kısmının devam ettiği, bir kısmının ise Şirket aleyhine sonuçlanarak bu yerler için ecrimisil ödendiği tespit edilmiştir.

Şirket tarafından hukuki tasarruf yetkisi bulunmaksızın işletilen ve 2024 yılında ecrimisil ödenen otoparklara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Tablo 7: Ecrimisil Ödenen Otoparklar

Lokasyon Kodu	Lokasyon Adı	Ödenen Ecrimisil Tutarı
0072	Kabataş Setüstü	2.026.620,88
1047	Kazlıçeşme Marmaray Büyük Otoparkı	1.711.939,60
1071	Küçükköy Merkez Camii Altı Katlı Otopark	1.415.460,15
0224	Haldun Alagaş	1.002.850,80
0108	Şehit Volkan Duysak Katlı Otoparkı	525.060,14
0427	Dalyan Açık Otoparkı	324.621,47
1337	Pendik Sahil Açık Otoparkı	119.316,00
0258	Yeşilköy İstasyon Cad.	111.099,93
1492	İspark Tüyap Açık Otopark	82.705,13
0097	Ümraniye Katlı Otoparkı	79.104,47
0255	Dünya Göz Hastanesi Önü	73.857,45
0706	Tarabya Açık Otoparkı	73.806,45
1696	Maltepe Rıhtım Caddesi Açık Otoparkı	70.371,81
1350	Ümraniye Belediyesi Önü Açık Otoparkı	88.730,34
0256	Avcılar İdo	45.036,40
0005	Eminönü Açık	27.837,94
0173	İmran Öktem	24.694,00
0082	Kartal Hürriyet Caddesi	11.960,00
1615	Çemberlitaş Taksi Durağı	2.925,00

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından özetle, otopark hizmetlerini kesintisiz sunmak amacıyla ecrimisil bedellerine katlanılarak hizmete devam edildiği, alanlarla ilgili çözüm çalışmalarına devam edildiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Şirketin mevzuattan kaynaklanan yaptırımlara maruz kalmaması için ecrimisile konu alanlardaki tasarruf yetkisinin yasal çerçeveye dayandırılması hususunda gerekli işlemlerin yapılması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) "Diğer Bulgular" bölümünde "İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması" başlığıyla yer almaktadır.
Vadesi Geçen Şirket Alacakları İçin Hukuki Sürecin Başlatılmaması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) "Diğer Bulgular" bölümünde "Vadesi Geçen Şirket Alacakları İçin Hukuki Sürecin Başlatılmaması" başlığıyla yer almaktadır.
Belediye Meclis Kararına Aykırı Olarak Ücretsiz Park Hizmeti Sunulması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) "Diğer Bulgular" bölümünde "Belediye Meclis Kararına Aykırı Olarak Ücretsiz Park Hizmeti Sunulması" başlığıyla yer almaktadır.
Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) "Denetim Görüşünün Dayanakları " bölümünde "Vadesinde Tahsil Edilemeyen Alacaklar İçin Faiz Tahakkuk Ettirilmemesi" başlığıyla yer almaktadır.
Şüpheli Ticari Alacak Karşılığının Ayrılması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) "Denetim Görüşünün Dayanakları " bölümünde "Şüpheli Ticari Alacaklar İçin Karşılık Ayrılması" başlığıyla yer almaktadır.
İşçilere Kanunda Öngörülen Yıllık 270 Saati Aşan Sürelerde Fazla Çalışma Yaptırılması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) "Diğer Bulgular" bölümünde "İşçilere Kanunda Öngörülen Yıllık 270 Saati Aşan Sürelerde Fazla Çalışma Yaptırılması" başlığıyla yer almaktadır.
Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) "Diğer Bulgular" bölümünde "Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertlerinin Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması" başlığıyla yer almaktadır.
Şirketin Sunduğu Otopark Hizmetinden Şirket Personelinin Ücretsiz Yararlanması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı Sayıştay Denetim Raporunun (Taslak) "Diğer Bulgular" bölümünde "Şirketin Sunduğu Otopark Hizmetinden Şirket Personelinin Ücretsiz Yararlanması" başlığıyla yer almaktadır.